



Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 807/06
14.06.2006. година
Београд

СГЗЗ 799/06

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Стојана Јокића, председника већа, Звездане Лутовац, Николе Станојевића, Михаила Рулића и Слободана Дражића, чланова већа, у парници тужиоца АА, чији је пуномоћник адвокат АБ, против туженог ББ, чији је пуномоћник адвокат БА, ради утврђења неважности уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Окружног суда у Нишу Гж. број 2261/05 од 21.11.2005. године, у седници већа одржаној дана 14.6.2006. године, донео је

ПРЕСУДУ

I УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца, ПРЕИНАЧУЈЕ пресуда Окружног суда у Нишу Гж. број 2261/05 од 21.11.2005. године тако што СЕ ОДБИЈА жалба туженог као неоснована и ПОТВРЂУЈЕ пресуда Општинског суда у Нишу П. број 4317/03 од 15.4.2005. године.

II ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољен тужиочев захтев за заштиту законитости.

Образложење

Пресудом Општинског суда у Нишу П. број 4317/03 од 15.4.2005. године ставом првим изреке је утврђено да не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању закључен дана 6.12.1994. године а оверен пред Општинским судом у Нишу Р. 1700/94 дана 9.12.2004. године између сада покојног ПП као примаоца издржавања и туженог као даваоца издржавања. Ставом другим изреке тужени је обавезан да тужиоцу на име трошкова поступка исплати износ од 136.250,00 динара у року од 15 дана по правоснажности пресуде.

Правоснажном пресудом Окружног суда у Нишу Гж. број 2261/05 од 21.11.2005. године ставом првим изреке усвојена је жалба туженог и преиначена пресуда Општинског суда у Нишу П. број 4317/03 од 15.4.2005. године, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се према туженом утврди да уговор о доживотном издржавању оверен пред Општинским судом у Нишу Р. 1700/94 дана 9.12.1994. године, закључен 6.12.1994. године између сада покојног ПП као примаоца издржавања и туженог, не производи правно дејство. Ставом другим изреке тужилац је обавезан да туженом плати трошкове парничног поступка у износу од 83.150,00 динара у року од 15 дана.

Против наведене правоснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а потом и захтев за заштиту законитости.

Испитујући најпре основаност ревизије односно правилност правоснажне другостепене пресуде у смислу одредбе члана 399. ЗПП-а, Врховни суд је нашао: да је ревизија основана због погрешно примењеног материјалног права. С тим што доношењем побијане другостепене пресуде није учињена апсолутно битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП-а на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је купац и држалац двособног стана који се налази у Нишу у улици Жртва фашизма број 7/2, по уговору о купопродаји који је закључио и судски оверио дана 1.11.1996. године код Општинског суда у Нишу под Ов. број 3290/96, са продавцем сада покојним ПП, који га је увео у посед тог стана још по закључењу њиховог уговора о доживотном издржавању који су закључили и судски оверили дана 1.4.1994. године пред Општинским судом у Нишу у предмету Р. 433/94 и то тужилац као давалац издржавања а сада покојни ПП као прималац издржавања. Иако је сада покојни ПП раскинуо тај уговор о доживотном издржавању правоснажном пресудом Општинског суда у Нишу П. број 4840/94 и са туженим закључио предметни уговор о доживотном издржавању, тужилац је и после тога наставио да са својом породицом живи у наведеном стану, у којем је од те 1994. године до своје смрти дана __1997. године провео и сада покојни ПП, а тужилац га сахранио. Предметни уговор о доживотном издржавању су сада покојни ПП у својству примаоца издржавања и тужени у својству даваоца издржавања закључили су дана 6.12.1994. године и оверели га пред Општинским судом у Нишу у предмету Р. 1700/94 дана 9.12.1994. године, не прибавивши за његово закључење сагласност Министарства финансија Републике Србије. Тим уговором је прималац издржавања за извршење уговорних обавеза даваоца издржавања овоме као накнаду оставио наведени двособни стан који је касније продао тужиоцу. Иза смрти ПП је покренут оставински поступак у предмету Општинског суда у

каспије продао тужиоцу. На смрти ПП је покренут оставински поступак у предмету Општинског суда у Нишу О. број 492/97 који је обустављен због непостојања његове заоставштине. Док је овде тужени који никада није био у државини наведеног стана, покренуо у својству тужиоца пред Општинским судом у Нишу парницу за иселење овде тужиоца из тог стана (по основу наведеног уговора о доживотном издржавању) под бројем П. 425/99 која је прекинута до окончања ове.

Полазећи од изложеног утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилно закључио да предметни уговор о доживотном издржавању закључен између туженог као даваоца издржавања и сада покојног ПП као примаоца издржавања судски оверен дана 9.12.1994. године не производи правно дејство у моменту смрти примаоца издржавања (преминулог дана 8.2.1997. године) јер је овај за живота а након закључења предметног уговора, располагао наведеним станом продавши га купопродајним уговором од 1.11.1996. године тужиоцу. Са правног становишта Врховног суда стога што је уговором о доживотном издржавању у смислу члана 117. тада важећег Закона о наслеђивању ("Службени гласник" РС бр. 52/74 са изменама и допунама у бројевима 1/80 и 25/82) чије се одредбе примењују на конкретни случај сходно члану 237. став 2. важећег Закона о наслеђивању ("Службени гласник" РС бр. 46/95 од 4.11.1995. године) пренос својине на стварима примаоца издржавања одложен до тренутка његове смрти. Из чега следи да прималац издржавања задржава своје право својине на стварима које су предмет таквог уговора, па њима може располагати и отуђити их.

Управо зато је погрешно и неприхватљиво правно становиште другостепеног суда резултирано доношењем побијане другостепене пресуде, који у законској формулацији одложене предаје непокретности до смрти примаоца издржавања из наведеног члана 117. цитираног Закона, види правну аргументацију за свој погрешни правни закључак: да уговор о доживотном издржавању производи правно дејство моментом закључења, а да је предаја непокретности које је предмет тог уговора даваоцу издржавања само одложена до момента смрти примаоца издржавања и да зато каснији правни посао, у конкретном случају купопродајни уговор који за предмет има исту непокретност, у тој конкуренцији не производи правно дејство.

Наиме, обзиром на двострану обавезност овог формалног уговора, уговорне странке у тренутку закључења уговора о доживотном издржавању стичу само облигациона права. Извршење њихових уговорних обавеза није истовремено јер је пренос својине на примаочевим стварима одложен до тренутка његове смрти (у ком тренутку својина на тим стварима прелази на даваоца издржавања) па је све дотле прималац овлашћен да по сопственој вољи располаже својим стварима и примерице их отуђи, као у конкретном случају закључењем купопродајног уговора. У том следу ствари то примаочево отуђење наведене непокретности (пре момента његове смрти), чини немогућим предмет његове обавезе из предметног уговора о доживотном издржавању у смислу члана 47. ЗОО, због чега тај уговор не производи правно дејство.

Следом изложеног Врховни суд је преиначио побијану другостепену пресуду и одлучио као у ставу I изреке ове пресуде у смислу члана 407. став 1. у вези члана 491. став 1. ЗПП-а.

Приликом доношења ове одлуке, није одлучивао о накнади трошкова целог поступка у смислу члана 161. став 2. ЗПП-а имајући у виду да би тужиоцу припали ревизијски трошкови, али да их он није захтевао.

Бавећи се оценом дозвољености тужиоачевог захтева за заштиту законитости, у смислу члана 421. у вези члана 401. став 2. тачка 5. ЗПП-а, Врховни суд је нашао да тај захтев тужиоца није дозвољен јер је изјављен са разлога са којих се по закону не може изјавити.

Наиме, дописом Гт. I бр. 495/06 од 13.3.2006. године Републичко јавно тужилаштво је обавестило суд и подносиоца предлога да није подигло захтев за заштиту законитости против наведене судске одлуке.

Позивајући се на одредбу члана 418. ЗПП-а тужилац је преко свог пуномоћника из реда адвоката благовремено дана 12.4.2006. године изјавио захтев за заштиту законитости због битне повреде одредаба парничног поступка, без назнаке о којој је конкретно повреди реч.

Обзиром да је одредбом члана 417. ЗПП-а прописано да јавни тужилац може подићи захтев за заштиту законитости због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 5. овог Закона; то странка као супсидијарни подносилац захтева за заштиту законитости сходно члану 417. ЗПП-а, тај захтев зато може изјавити само са оног истог законског разлога са којег га може изјавити јавни тужилац; што значи у случају када је суд противно одредби ЗПП-а своју одлуку засновао на недозвољеним располагањима странака (члан 3. став 3. цитираног Закона).

Према томе, како тужилац свој захтев за заштиту законитости није поднео из разлога прописаних чланом 417. ЗПП-а већ паушално због наводне битне повреде одредаба парничног поступка као формалног разлога, а суштински због погрешне примене материјалног права, са којих се по закону не може изјавити; то Врховни суд налази да је тужиоачев захтев недозвољен. Имајући при том у виду по подацима из списка да другостепени суд своју одлуку која се напада наведеним захтевом, није засновао на недозвољеним, ни посредним а ни непосредним располагањима странака у смислу већ цитираног члана 3. став 3. ЗПП-а.

Са тог разлога је применом члана 404. у вези члана 421. став 2. ЗПП-а одлучио као у ставу II изреке ове одлуке.

Председник већа-судија

Стојан Јокић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице,

Мирјана Војводић

ст